

Béla Szoradi vēstule laikraksta "Der Bund" redaktoram Patrikam Foicam

Sekojošiem notikumiem pasaulē un domājot par gara jeb **vārda brīvību**, kas tāpat kā daudzas citas lietas šodien piedzīvo savu perversizāciju (piem., gadījumā ar rūgti slavenajām franču žurnāla karikatūrām), piedāvāju kāda Šveices laikraksta lasītāja vēstuli tās galvenajam redaktoram, kurā viņš vienkārši pauž savu viedokli par „sava laikraksta” vadības politiku. Manuprāt, tas ir labs piemērs tam, kā cilvēks brīvi un inteligēnti var izteikt savas domas bez personīgiem apvainojumiem un nenoliedzamām prasībām vai ultimātiem. Šis īsais un vienkāršais raksts šeit tiek publicēts kā daudzu citu līdzīgu rakstu pārstāvis.

„Patiesība arvien jāatkārto, jo arī maldus sprediķo arvien no jauna, un ne jau atsevišķi cilvēki, bet gan masveidā: laikrakstos, enciklopēdijās, skolās, universitātēs. Visur maldi peld pa virsu, un tie jūtas labi un omulīgi savā vairākuma apziņā.”

(J.V. fon Gēte Ekermanam)

LIELIE NOTIKUMI PASAULĒ FATĀLI ATGĀDINA SITUĀCIJU PIRMS PIRMĀ PASAULES KARA

Vēstule Šveices dienas laikraksta „Der Bund” redaktoram

2015. gada 5. janvārī Šveices dienas laikrakstā „Der Bund” tika publicēts angļu vēsturnieka *Timothy Garton Ash* raksts „Angela Lielā”. Mēs publicējam *Béla Szoradi* šai sakarā uzrakstīto vēstuli laikraksta redaktoram Patrikam Foicam (*Patrick Feuz*).

Ievadvārds

Piezīmēs Jūs atradīsiet norādi uz apspriežamo rakstu vācuⁱ un angļuⁱⁱ valodā, kurā angļu profesors raksta „ka Vācijas kanclere, spēkojoties ar Krievijas prezidentu, parādīja sevi kā vadoša valsts sieva”.

Atbildība var būt tikai individuāla, tādēļ esmu adresējis savu atbildi personīgi. Tāpat arī katrai iniciatīvai, katram sniegunam, kas vēlas novērst nelaimi, jābūt individuālam. Un īstai solidaritātei arī iespējams būt tikai individuālai.

Lielie notikumi pasaulē fatāli atgādina situāciju pirms Pirmā pasaules kara. Krievija šķiet šodien atrodamijs tajā punktā, kur pirms simts gadiem atradās Vācija. Spriežot šodien par Krieviju, nevar lietot Rietumu mērauklu attiecībā uz brīvību, demokrātiju, tiesisko valstiskumu, cilvēktiesībām un brīvo tirgus ekonomiku, jo Rietumiem šādas mērauklas īstenībā nemaz nav. Runa ir par Krievijas iespējām izvairīties, aizsargāties no Rietumu varas politikas tvēriena. Ja Krievija kritīs – kapitulācijas vai kara ceļā – tad ASV varas komplekss varēs nomest savu masku, kas suģestē pasaulei brīvības mīlestību, demokrātiju un tiesisko

valstiskumu. Tad varēs arī jauno Rietumu-Austrumu konfliktu, jauno kultūru karu, kurš ir ieskandināts ar 2012. gada 11. septembra uzbrukumu ASV konsulātam *Benghasi* un kurš kopš tā laika ar visu spēku veicināts un provocēts, izmantot tam, lai ar „cīņas pret terorismu”, pret t.s. „islamistiem”, kuriem viņi paši ir tuvāk nekā jebkurš cits šajā pasaulē, palīdzību iekārtotu savu policijas valsti. Tad tam pretoties varēs tikai individuāli.

Béla Szoradi

Bern, 6. Januar 2015

A. god. Foica k-gs,

Kā „*Der Bund*” abonents un lasītājs es apsveicu Jūs ar stāšanos galvenā redaktora amatā un vēlu Jums daudz panākumu un inspirāciju šajā darbības laukā!

Es gribētu izklāstīt Jums savu alternatīvo uzskatu par vienu mūsu laikrakstā publicētu rakstu – vienkārši kā papildinājumu, kas varbūt varētu kādam noderēt. Es pieņemu, ka Jūs saņemat ļoti daudz korespondenču un esat spiests rūpīgi apieties ar savu laiku, tādēļ es negaidu no Jums atbildi. Savukārt es solidarizējos šeit izklāstītajos uzskatos ar saviem draugiem un paziņām, kuri interesējas par laikmeta notikumiem un ar kuriem es apmainos viedokļiem par laikrakstā publicētajiem materiāliem un to pasniegšanas veidu.

Jūsu laikraksta 2015. gada 5. janvāra drukātā izdevuma 8. lappusē publicētā *Timothy Garton Ash*, Oksfordas profesora, eseja izraisīja manī bailes un sašutumu. Tā izraisīja bailes, jo kārtējo reizi parādīja, ar kādu agresivitāti (*Kriegswillen* – gribu karot) ASV, NATO un ES atbildīgie politiķi pēdējā laikā uzspiež pasaulei savu vienpusīgo interešu politiku attiecībā uz Krieviju, un sašutumu izraisa tas, ka šis raksts ir pilns ar meliem un suģestīviem apgalvojumiem, kuru mērķis ir turpināt noskaņot lasītājus pret Krieviju un Putinu. Man ir skaidrs, ka sabiedrībai vainīgos izprovocētajos konfliktos apzināti parāda tā, lai pamazām sagatavotu to atbalstīt militāro konfrontāciju, maldīgi ticot, ka ES, NATO, ASV un „Rietumi” ir miermīlīgie agresijas upuri un Krievija internacionālais agresors un cilvēktiesību pārkāpēja. Te atliek tikai uzmanīgi lasīt mūsu laikrakstu, lai tieši šādā esejā ieraudzītu īsto agresivitāti:

Ir taisnība, ka Angela Merkele spēlē redzamu lomu ES politikā. Iekļauta rietumu savienībās, bet ar neskaitāmām saistībām pret amerikāņu pasaules politiku, Vācijas federācijas kanclere dara tieši to, kas viņai jādara – pārstāv šo lomu. Bet īstā vara, ģeopolitiskā vara, ko ik dienas apstiprina laikrakstos lasāmie materiāli, nepieder viņai, bet gan atbildības nesējām ASV un NATO, savukārt ekonomiskā vara ES pieder lielkoncerniem.

Turpretī, t.i., pretēji Merkelei, Vladimiram Putinam, Krievijas prezidentam piemīt daudz lielāka kompetence saimnieciskajos un militārajos jautājumos un ietekme uz tiem, kā arī viņam ir daudz vairāk iespēju pārstāvēt un aizstāvēt Krievijas ģeopolitiskās intereses. Kad esejas autors salīdzina abas šīs personības, viņš faktiski salīdzina nesalīdzināmo - lomas pārstāvi ar aktieri. Autors var mērķtiecīgi salīdzināt nostājas, īpašības un domāšanas veidu, kam tā īsti nav nekādas jēgas, pat ja viņa raksturojums atbilstu patiesībai. Bet šādi viņš var iestāstīt publikai, ka šajā konfliktā pretī stāv Merkele un ES kā „Merkūrs, tirdzniecības dievs”

un Putins un Krievija kā „Marss, kara dievs”. Drīzāk gan te pretī stāv ASV un NATO ģeopolitiskās intereses, kā arī rietumu lielkoncernu finanšu un saimnieciskās intereses, no vienas puses, un Krievijas intereses, no otras puses. Bet šāds salīdzinājums, kas būtu daudz atbilstošāks realitātei, novestu pie pavisam citiem secinājumiem. Ja esejas autoram nāktos aprakstīt ASV, NATO un ES lielkoncernus, tad viņa Rietumu salīdzinājums ar miera balodi un Krievijas ar kara dievu tūlīt kļūtu melīgs. It kā ASV kopā ar dažādām ES valstīm nekad nebūtu karojušas un rīkojušas intervences, kas ir pretrunā ar jebkādām cilvēktiesībām, un it kā ES saimnieciskajām interesēm nebūtu nekā kopīga ar slepeniem un atklātiem resursu kariem visā pasaulē!

No šī redzespunkta arī esejas kvintesence, proti, apgalvojums, ka Merkeles tipiskā rakstura īpašība ir atbildība par mieru un brīvību, tikai tad būtu ko vērts, ja tā izpaustos arī pret savienības partneriem un Rietumu militāri industriālā kompleksa figurantiem.

Tādēļ arī tas nav Merkeles nopelns, ja viņa Sidnejā atgādina, ka „vecā domāšana nedrīkst triumfēt ietekmes sfērās, kamēr tautu tiesības tiek mītas ar kājām”. Jo kā izvirzītā pārstāve viņa to var droši pārnest Krievijai, lai arī daudz drosmīgāk būtu vērst šo brīdinājumu ne tikai pret Krieviju, bet arī pret ASV, NATO un ES valstīm, kuras pēc aukstā kara beigām jau nu noteikti nerīkojās Krievijas parauga cienīgi. Un būtu patiešām atbildīgi un cienījami, ja viņa izdarītu atbilstošus secinājumus arī attiecībā uz saviem rietumu apvienības partneriem un draugiem.

Tas, ka viņa iestājas par ekonomiskām sankcijām, arī nav nekas neparasts, kā uzskata esejas autors, bet, pēc iepriekšējā secinājuma, tikai loģiski. Jo runa nav par īslaicīgiem Vācijas uzņēmēju un lielkoncernu zaudējumiem šo sankciju dēļ, bet par ilglaicīgām dividendēm no kara postījumu novēršanas – arī vācu uzņēmējiem un lielkoncerniem -, kas būs nepieciešams Krievijai pēc šī scenārija īstenošanas. Tieši to Putins un Krievija var šodien novērot visās zemēs, kurās vecā domāšana ietekmes sfērās ir novedusi pie miljardu ieguldījumiem lobiju darbībā, destabilizācijā, bruņojumos, kaislību uzvaidīšanā, militārā intervencē, pilsētu bombardēšanā, karos, vardarbībā un postījumos kā, piemēram, Ukrainā, Serbijā, Līvijā, Ēģiptē, Sīrijā, Afganistānā un dažādās centrālās Āfrikas valstīs.

Tā kā līdz šim ir izdevies Krieviju diezgan pamatīgi iedzīt kaktā, autors rēķinās ar to, ka „kaktā iedzītais krievu lācis ļaus vaļu savām dusmām” un melīgi apstiprina to ar apgalvojumu, ka „krievu kara lidmašīnas jau ir iebrukušas NATO gaisa sfērā”, un šajā sakarā piemin NATO līguma 5. pantu par kara gadījuma definējumu partnerdalībnieku valstīs. Īstenībā tieši to arī grib rietumu alianse, un autors ar savu eseju mudina sabiedrību noticēt, ka vienīgā iespēja tikt galā ar šausmīgo agresoru ir: ar mērķtiecīgām provokācijām iemānīt Krieviju un Putinu vienā slazdā pēc otra un gaidīt, kad viņš izdarīs izšķirošu kļūdu, kas beidzot dos NATO un ASV iespēju kārtīgi atvēzēties un kraut, vienlaicīgi paliekot plašas sabiedrības acīs par uzbrukuma upuriem un taisnības, brīvības un cilvēktiesību aizstāvēm. Par to, ka tas vēl nav noticis, mums jāpateicas nebūt ne Merkeles liekulīgajai politikai, bet gan drīzāk līdz šim ļoti apdomīgajai un ārkārtīgi piesardzīgajai Krievijas vadības politikai.

Aktuālu un centrālu lomu Krievijas un Putina demonizācijas kampaņā spēlē apgalvojums, ka „Putins un krievu separātisti Ukrainas austrumos notriekuši Malaizijas lidmašīnu”, tādēļ šī

apgalvojuma netrūkst arī esejā. Ja, neskatoties uz skaļajiem solījumiem, līdz šim nedz ASV, nedz NATO nav publicējusi nevienu pierādījumu un arī starptautiskie novērotāji nav varējuši atrast šīs traģēdijas tīšus vai nolaidīgus izraisītājus, tad ir vienkārši neticami, ka tik redzamā mūsu laikraksta vietā lasītāji šādā veidā tiek noskaņoti pret Krieviju, lai arī autors nemin nevienu, lai cik pieņemamu, sava apgalvojuma pamatojumu; arī mūsu laikraksts nevarēja nosaukt vainīgos šīs lidmašīnas notriekšanā. Šis pārmetums skar autoru un laikrakstu jo vairāk tāpēc, ka šeit runa nav par kādu attālu konfliktu kaut kur citā kontinentā, bet gan par iespējamu kara izraisīšanu Eiropā!

Bijušais ASV prezidents *Jimmy Carter* pēc NSA špionāžas skandāla spēcīgi kritizēja amerikāņu politisko sistēmu. „Amerikā pašlaik nav funkcionējošas demokrātijas”, viņš teica otrdien, 2013. gada 16. jūlijā „*Atlantik-Brücke*”ⁱⁱⁱ pasākumā Atlantā. Tie ir svarīgi un vērā ņemami vārdi, lai arī mūsu laikrakstā par to tiek stāstīts pārāk maz. Un 2014. gada 7. decembrī amerikāņu pārstāvju palāta ir pieņēmusi rezolūciju, kurā Krievija tiek asi nosodīta, uzkraujot tai visu vainu par notikumiem Ukrainā. Šī rezolūcija daudz vairāk runā par ASV nodomiem, nekā par konflikta cēloņiem. Tas, ka mūsu laikraksts neziņo par šo rezolūciju, bet gan publicē kāda angļu profesora propagandas rakstu, vieš aizdomas, ka arī mūsu laikraksts negrib atklāti stāstīt saviem lasītājiem par reālo situāciju pasaulē, bet gan atbalsta rietumu kara kurinātāju pozīciju.

Es domāju, ka patiesā miera politika izskatās citādi, nekā tā tiek prezentēta lielos laikrakstos un žurnālos, un es ceru, ka varbūt Jūs kā galvenais redaktors izrādīsiet drosmi un nosauksiet īstos kara kurinātājus, nevis tikai tos, kurus var nosaukt, nebaidoties saņemt viņu atbildi, jo viņiem nav iespējas aizstāvēties rietumu presē.

Brückfeldstr. 26
3012 Bern
bela.szoradi@bluewin.ch

ⁱ <http://www.derbund.ch/ausland/europa/Angela-die-Grosse/story/27905016>

ⁱⁱ <http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/dec/22/angela-merkel-russian-europe-russia-german>

ⁱⁱⁱ Atlantikas tilts.